

**छोटया संवर्गातील मागासवर्गीयांकरिता आरक्षित पदे
भरण्याबाबतची कार्यपध्दती.**

**महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग
शासन परिपत्रक क्रमांक: बीसीसी -२०१६/ प्र. क्र. २२८ A/१८/१६-ब
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरू चौक
मंत्रालय, मुंबई -४०००३२.
दिनांक: ७ जानेवारी, २०१९**

वाचा:-

१. शासन निर्णय सामान्य प्रशासन विभाग क्र.बीसीसी १०७२/जे, दि.६ जून १९७२.
२. शासन निर्णय सामान्य प्रशासन विभाग क्र.बीसीसी ११८७/२७७६/सीआर-२९६/८७/१६-ब, दि.१५ ऑक्टोबर १९८७.
३. शासन निर्णय सामान्य प्रशासन विभाग क्र.बीसीसी १०९३/२१६७/सीआर १४१/९३/१६-ब, दि.१८ जून १९९४.
४. शासन निर्णय सामान्य प्रशासन विभाग क्र.बीसीसी १०९३/२१६७/सीआर १४१/९३/१६-ब, दि.१ सप्टेंबर, १९९७.
५. शासन निर्णय सामान्य प्रशासन विभाग क्र.बीसीसी १०९८/प्र.क्र ११६/९८/१६-ब, दि.२२ सप्टेंबर १९९९.
६. शासन निर्णय सामान्य प्रशासन विभाग क्र.बीसीसी २००१/३५३/प्र.क्र-१४/२०००/१६-ब, दि.१३ ऑगस्ट २००२.
७. सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय, बीसीसी-१०९७/प्र.क्र.२/९७/१६-ब, दिनांक २९ मार्च, १९९७.
८. महाराष्ट्र राज्य लोकसेवा (अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, निरधिसूचित जाती (विमुक्त जाती), भटक्या जमाती, विशेष मागास प्रवर्ग आणि इतर मागासवर्ग यांच्यासाठी आरक्षण) अधिनियम, २००१
९. शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. बीसीसी २००९/प्र.क्र.२९१/०९/१६-ब, दि. ०५ नोव्हेंबर २००९
१०. महाराष्ट्र राज्य लोकसेवा (अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, निरधिसूचित जमाती (विमुक्त जाती), भटक्या जमाती, विशेष मागास प्रवर्ग व इतर मागास वर्ग यांच्यासाठी आरक्षण सुधारणा अधिनियम, २०१५.
११. शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र.बीसीसी -२०१५/प्र.क्र.१०२A/१५/१६-ब, दि.१९ जानेवारी, २०१६
१२. शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. बीसीसी २०१६/प्र.क्र.२२८/१६/१६-ब, दि. २९ मे, २०१७ व समक्रमांकाचे दि. २५ जुलै, २०१८ चे शुध्दीपत्रक
१३. शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. बीसीसी २०१८/प्र.क्र.११६अ/१८/१६-ब, दि. ७ मार्च, २०१८
१४. सन २०१८ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ६२, दिनांक ३० नोव्हेंबर, २०१८. महाराष्ट्र राज्य सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास (एसईबीसी) वर्गाकरिता (राज्यातील शैक्षणिक संस्थांमधील जागांच्या प्रवेशाचे आणि राज्याच्या नियंत्रणाखालील लोकसेवांमधील नियुक्त्यांचे किंवा पदांचे) आरक्षण अधिनियम, २०१८.
१५. शासन निर्णय सामान्य प्रशासन विभाग क्र.बीसीसी -२०१८/प्र.क्र.५८१A/१८/१६-ब, दि.५ डिसेंबर, २०१८ व दि.१९ डिसेंबर, २०१८ चे शुध्दीपत्रक
१६. शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. बीसीसी -२०१८/प्र.क्र.६२४A/१८/१६ ब, दि.१९ डिसेंबर, २०१८

प्रस्तावना:-

छोटया संवर्गामध्ये मागासप्रवर्गाची आरक्षणाची पदे भरण्याबाबतची कार्यपध्दती कशी असावी याबाबत संदर्भाधीन क्रमांक १२ येथे नमुद केलेल्या शासन परिपत्रकाद्वारे मार्गदर्शक सूचना निर्गमित केलेल्या आहेत.

अनुसूचित जमातीकरीता वाढीव आरक्षण असलेल्या पालघर, नाशिक, धुळे, नंदुरबार, यवतमाळ, रायगड, चंद्रपूर व गडचिरोली या आदिवासी बहुल जिल्हयांसाठी छोट्या संवर्गात बिंदूनामावली कशा पद्धतीने तपासावी याबाबत संदर्भाधीन क्रमांक १३ येथे नमुद केलेल्या शासन परिपत्रकाद्वारे मार्गदर्शक सूचना निर्गमित केलेल्या आहेत.

तद्नंतर उपरोक्त संदर्भाधीन क्रमांक १४ येथे नमूद केलेल्या महाराष्ट्र राज्य सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास (एसईबीसी) वर्गाकरिता (राज्यातील शैक्षणिक संस्थांमधील जागांच्या प्रवेशाचे आणि राज्याच्या नियंत्रणाखालील लोकसेवांमधील नियुक्त्यांचे किंवा पदांचे) आरक्षण अधिनियम २०१८ (सन २०१८ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्र. ६२) अन्वये “सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग” निर्माण करण्यात आला आहे,

उक्त अधिनियमातील कलम ४ (१) (ख) नुसार सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्गासाठी १६ टक्के आरक्षण देण्यात आले आहे. त्यास अनुसरून, उक्त अधिनियमातील कलम ७ (१) नुसार संदर्भाधीन क्र. १५ येथील शासन निर्णयान्वये सुधारित बिंदूनामावली विहीत करण्यात आली आहे. सदर सुधारीत बिंदूनामावलीनुसार छोट्या संवर्गामध्ये एसईबीसी वर्गासहीत सरळसेवेची पदे भरताना मागासप्रवर्गाची आरक्षणाची पदे भरण्याबाबतची कार्यपद्धती कशी असावी याबाबत, क्षेत्रीय कार्यालयात तसेच सर्व सहायक आयुक्त, मावक यांच्यात संभ्रम असल्याने विविध शासकीय कार्यालयाकडून तसेच सहायक आयुक्त, मावक यांच्याकडून विचारणा होत होती. त्यास अनुसरून प्रशासकीय कामकाजात सूसूत्रता राखण्याच्या दृष्टीने, संदर्भाधीन क्रमांक १२ येथे नमुद केलेल्या शासन परिपत्रक दि. २९ मे, २०१७ व समक्रमांक शुध्दीपत्रक दि. २५ जुलै, २०१८ सोबत जोडलेल्या अनुसूची- ब मध्ये तसेच अनुसूचित जमातीकरीता वाढीव आरक्षण असलेल्या पालघर, नाशिक, धुळे, नंदुरबार, यवतमाळ, रायगड, चंद्रपूर व गडचिरोली या आदिवासी बहुल जिल्हयांसाठी छोट्या संवर्गात बिंदूनामावली कशा पद्धतीने तपासावी याबाबतच्या संदर्भाधीन क्रमांक १३ येथे नमुद केलेल्या दि. ७ मार्च, २०१८ च्या शासन परिपत्रका सोबत जोडलेल्या अनुसूची-अ,ब,क,ड,इ मध्ये सुधारणा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन परिपत्रक :-

त्यानुसार संदर्भाधीन क्रमांक १२ येथे नमुद केलेल्या शासन परिपत्रक दि. २९ मे, २०१७ व समक्रमांक शुध्दीपत्रक दि. २५ जुलै, २०१८ सोबत जोडलेल्या अनुसूची- ब मध्ये सुधारणा करून सुधारीत अनुसूची-ब सोबत जोडण्यात येत आहे. त्यानुसार सरळसेवेच्याबाबतीत शासन परिपत्रक दि. २९ मे, २०१७ मधील सूचना विचारात घेऊन सोबत जोडलेल्या अनुसूची-ब नुसार पद भरण्याबाबत कार्यवाही करण्यात यावी.

२. अनुसूचित जमातीकरीता वाढीव आरक्षण असलेल्या पालघर, नाशिक, धुळे, नंदुरबार, यवतमाळ, रायगड, चंद्रपूर व गडचिरोली या आदिवासी बहुल जिल्हयांसाठी छोट्या संवर्गात बिंदूनामावली कशा पद्धतीने तपासावी याबाबतच्या संदर्भाधीन क्रमांक १३ येथे नमुद केलेल्या दि. ७ मार्च, २०१८ च्या शासन परिपत्रका सोबत जोडलेल्या जिल्हानिहाय अनुसूची-अ,ब,क,ड,इ मध्ये सुधारणा करून सुधारीत जिल्हानिहाय अनुसूची-अ,ब,क,ड,इ सोबत जोडण्यात येत आहे. त्यानुसार छोट्या संवर्गातील जिल्हास्तरीय गट-क व गट-ड ची पदे भरण्याबाबत शासन परिपत्रक दि. ७ मार्च, २०१८ मधील सूचना विचारात घेऊन कार्यवाही करण्यात यावी.

३. सदर शासन परिपत्रक सर्व प्रशासकीय विभागांनी त्यांच्या अधिपत्याखाली असलेल्या सर्व विभाग प्रमुखांच्या/ नियुक्ती प्राधिकाऱ्यांच्या निदर्शनास आणावा.

सदरहू शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०१९०१०७१५०९५९४४०७ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(र.अं.खडसे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

- १.मा.सभापती, विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- २.मा.अध्यक्ष, विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- ३.मा. विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद, विधानभवन, मुंबई-३२.
- ४.मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा, विधानभवन, मुंबई-३२.
- ५.सर्व मा. विधानसभा सदस्य/मा.विधानपरिषद सदस्य/मा.संसद सदस्य, महाराष्ट्र राज्य.
- ६.मा.राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई-३५.
- ७.मा.मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- ८.सर्व मा.मंत्री/मा.राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- ९.मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य.
- १०.अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग.
- ११.प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय(विधानसभा), मुंबई.
१२. सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय(विधानपरिषद), मुंबई.
- १३.सर्व विभागीय आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य.
१४. सर्व जिल्हाधिकारी, महाराष्ट्र राज्य.
१५. सर्व सहायक आयुक्त (मागासवर्ग कक्ष), महाराष्ट्र राज्य.
१६. प्रबंधक, उच्च न्यायालय, मुळ शाखा, मुंबई.
१७. प्रबंधक, उच्च न्यायालय, अपील शाखा, मुंबई.
१८. प्रबंधक, लोकायुक्त आणि उपलोकायुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई.
१९. प्रबंधक, महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण, मुंबई, नागपूर, औरंगाबाद.
२०. सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य.
- २१.सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई.
- २२.सचिव, राज्य निवडणूक आयोग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- २३.सचिव, राज्य माहिती आयोग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
२४. सर्व महानगरपालिकांचे आयुक्त.
- २५.राज्यातील सर्व महामंडळे आणि उपक्रम यांचे व्यवस्थापकीय संचालक.
२६. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई.
- २७.सर्व मुख्याधिकारी, नगरपरिषदा/नगरपालिका.
- २८.संचालक, समाजकल्याण, पुणे.
- २९.आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक.
- ३०.संचालक, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे.

- ३१.संचालक, सेवायोजन, मुंबई.
- ३२.महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२ (लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई/नागपूर.
- ३३.महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२ (लेखा परीक्षा), मुंबई/नागपूर.
- ३४.अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
- ३५.निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.
- ३६.सर्व मंत्रालयीन विभाग, त्यांना विनंती करण्यात येते की, त्यांच्या अधिपत्याखालील सर्व विभाग प्रमुख/ कार्यालय प्रमुख यांना सदर शासन निर्णयाची प्रत, त्यांच्या स्तरावरून स्वतंत्रपणे पाठवून कार्यवाही करण्याच्या सूचना देण्यात याव्यात.
- ३७.ग्रंथपाल, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, विधानभवन मुंबई. (५ प्रती)
- ३८.सर्व मान्यता प्राप्त राजकीय पक्षांची मध्यवर्ती कार्यालये, महाराष्ट्र राज्य.
- ३९.निवड नस्ती, कार्यासन १६-ब.

[illegible]

२७	१८	अ.जा.-४ , अ.ज-२., वि.जा.अ.-१,- भ.ज.(ब), -१, भ.ज.(क)-१, {(वि.जा.)(अ), भ.ज.(ब), भ.ज.(क), भ.ज.(ड) } वि.मा.प्र.आळीपाळीने, .इ.मा.व-५,एसईबीसी-४ अशी आरक्षणाची पदे उपलब्ध होतील.
२८	१९	अ.जा.-४ , अ.ज-२., वि.जा.अ.-१,- भ.ज.(ब), -१, भ.ज.(क)-१, {(वि.जा.)(अ), भ.ज.(ब), भ.ज.(क), भ.ज.(ड) } वि.मा.प्र.आळीपाळीने, .इ.मा.व-५,एसईबीसी-५ अशी आरक्षणाची पदे उपलब्ध होतील.
२९	२०	अ.जा.-४ , अ.ज-२., वि.जा.अ.-१,- भ.ज.(ब), -१, भ.ज.(क)-१, {(वि.जा.)(अ), भ.ज.(ब), भ.ज.(क), भ.ज.(ड) } आळीपाळीने, वि.मा.प्र.-१, .इ.मा.व-५,एसईबीसी-५ अशी आरक्षणाची पदे उपलब्ध होतील.
३०	२०	अ.जा.-४ , अ.ज-२., वि.जा.अ.-१,- भ.ज.(ब), -१, भ.ज.(क)-१, {(वि.जा.)(अ), भ.ज.(ब), भ.ज.(क), भ.ज.(ड) } आळीपाळीने, वि.मा.प्र.-१, .इ.मा.व-५,एसईबीसी-५ अशी आरक्षणाची पदे उपलब्ध होतील.
३१	२१	अ.जा.-४ , अ.ज-२., वि.जा.अ.-१,- भ.ज.(ब), -१, भ.ज.(क)-१, {(वि.जा.)(अ), भ.ज.(ब), भ.ज.(क), भ.ज.(ड) } आळीपाळीने, वि.मा.प्र.-१, .इ.मा.व-६,एसईबीसी-५ अशी आरक्षणाची पदे उपलब्ध होतील.
३२	२२	अ.जा.-४ , अ.ज-२., वि.जा.अ.-१,- भ.ज.(ब), -१, भ.ज.(क)-१, भ.ज.(ड)-१, {(वि.जा.)(अ), भ.ज.(ब), भ.ज.(क), भ.ज.(ड) } आळीपाळीने, वि.मा.प्र.-१, .इ.मा.व-६,एसईबीसी-५ अशी आरक्षणाची पदे उपलब्ध होतील.

[illegible]

[illegible]

सरळसेवेकरिता छोट्या संवर्गासाठी आरक्षित पदांचा तपशील-अनुसूची--ब चंद्रपूर (अनुसूचित जमाती-१५%)

[illegible]

[illegible]

[illegible]

२७	१८	अ.जा.-४,अ.ज.-२, (वि.जा.)(अ)-१, भ.ज.(ब)-१,भ.ज.(क)-१ {(वि.जा.)(अ), भ.ज.(ब), भ.ज.(क),भ.ज.(ड) } ,वि.मा.प्र. या क्रमाने आळीपाळीने , इ.मा.व-५ ,एसईबीसी-४,असे आरक्षणाचे पद उपलब्ध होईल.
२८	१९	अ.जा.-४,अ.ज.-२, (वि.जा.)(अ)-१, भ.ज.(ब)-१,भ.ज.(क)-१ {(वि.जा.)(अ), भ.ज.(ब), भ.ज.(क),भ.ज.(ड) } ,वि.मा.प्र. या क्रमाने आळीपाळीने , इ.मा.व-५ ,एसईबीसी-५,असे आरक्षणाचे पद उपलब्ध होईल.
२९	२०	अ.जा.-३,अ.ज.-३, (वि.जा.)(अ)-१, भ.ज.(ब)-१,भ.ज.(क)-१ {(वि.जा.)(अ), भ.ज.(ब), भ.ज.(क),भ.ज.(ड) } ,वि.मा.प्र. या क्रमाने आळीपाळीने , इ.मा.व-६,एसईबीसी-५,असे आरक्षणाचे पद उपलब्ध होईल.
३०	२०	अ.जा.-३,अ.ज.-३, (वि.जा.)(अ)-१, भ.ज.(ब)-१,भ.ज.(क)-१ {(वि.जा.)(अ), भ.ज.(ब), भ.ज.(क),भ.ज.(ड) } ,वि.मा.प्र. या क्रमाने आळीपाळीने , इ.मा.व-६,एसईबीसी-५,असे आरक्षणाचे पद उपलब्ध होईल.
३१	२१	अ.जा.-३,अ.ज.-३, (वि.जा.)(अ)-१, भ.ज.(ब)-१, भ.ज.(क)-१ {(वि.जा.)(अ), भ.ज.(ब), भ.ज.(क), भ.ज.(ड) }, या क्रमाने आळीपाळीने , वि.मा.प्र.-१,इ.मा.व-६ ,एसईबीसी-५,असे आरक्षणाचे पद उपलब्ध होईल.
३२	२२	अ.जा.-४ ,अ.ज.-३, (वि.जा.)(अ)-१, भ.ज.(ब)-१,भ.ज.(क)-१ {(वि.जा.)(अ), भ.ज.(ब), भ.ज.(क), भ.ज.(ड) }, या क्रमाने आळीपाळीने , वि.मा.प्र.-१,इ.मा.व-६ ,एसईबीसी-५,असे आरक्षणाचे पद उपलब्ध होईल.
३३	२३	अ.जा.-४ ,अ.ज.-३, (वि.जा.)(अ)-१, भ.ज.(ब)-१,भ.ज.(क)-१ , भ.ज.(ड)-१ , {(वि.जा.)(अ), भ.ज.(ब), भ.ज.(क), भ.ज.(ड) }, या क्रमाने आळीपाळीने , वि.मा.प्र.-१,इ.मा.व-६ ,एसईबीसी-५,असे आरक्षणाचे पद उपलब्ध होईल.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]